

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 475-91. Talitus, tel. 468-24
TALLINN, Toomkooli 13.

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kunkirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLEBITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 9

Tallinn, 28. veebruaril 1939

V aastakäik

SISU:	Lk.	CONTENTS:	Page
PÕLLUMAJANDUS		AGRICULTURE	
Villatoodang Eestis	158	Wool Production in Estonia	158
Elusloomade hinnad laatadel	159	Prices of Live Stock at Fairs	159
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Lühiuudiseid	161	Sundry Information	161
RAHANDUS		FINANCES	
Kindlustustegevus 1937. a.	162	Insurance in 1937	162
LAEVANDUS		SHIPPING	
Prahiturg	165	Freight Market	165
Laevandusmaksude ümberkorraldus Lätis	166	Change of Shipping Tax Rates in Latvia	166
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Võiturg	166	Butter Market	166
Põllumajanduslik väljavedu	167	Exports of Agricultural Products	167
Juustuturg	167	Cheese Market	167
Peekoniturg	167	Bacon Market	167
Tapaloomade- ja lihaturg	168	Cattle and Meat Market	168
Toornahkade turg	168	Rawhide Market	168
Kanamunaturg	168	Egg Market	168
Piimaturg	169	Milk Market	169
Teraviljaturg	169	Grain Market	169
Linaturg	169	Flax Market	169
Kartuliturg	170	Potato Market	170
Kalaturg	170	Fish Market	170
HINNAD		PRICES	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	172	Prices and Quotations	172
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Lubjahindade ühtlustamine	173	Standardisation of Lims Prices	173
Läti reisibüroo osakond Londonis	173	Branch of Latvian Travel Agency in London	173
Mootorliikluse suurenemine Lätis	173	Increase in Latvian Motor Traffic	173
Kliiringliikluse ümberkorraldamine Lätis	173	Rearrangement of Clearing System in Latvia	173
Läti suu- ja sõrataudivaba	173	Latvia Free from Foot and Mouth Disease	173
Leedu viljasaak	173	Lithuanian Crops	173
Leedu või ja munade eksport	173	Lithuanian Butter and Egg Exports	173
Maaparandustööd Leedus	173	Soil Improvement in Lithuania	173
Klaipeda sadama osatähtsus Leedu väliskaubanduses	174	Importance of Klaipeda Harbour in Lithuanian Foreign Trade	174
Loomakasvatuseisund Leedus	174	Cattle Raising in Lithuania	174
Klaipeda sadam	174	Development of Klaipeda Harbour	174
Lihakonservide väljavedu Poolast	174	Meat Conserve Exports from Poland	174
Poola munaekspordi suurenemine	174	Increase of Polish Egg Exports	174
Poola Panga põhikirja muudatus	175	Amendment of Bank of Poland's Statutes	175
Poola-P.-Am. Ühendriige vaheline kaubandus	175	Polish-U.S.A. Trade	175
Poola-NSVL-u kaubandusleping	175	Polish-U.S.S.R. Trade Agreement	175
Oma maa villa kasutamise soodustamine Poolas	175	Promoting in Use of Home Produced Wool in Poland	175
Taani-Leedu kaubanduskokkulepe	176	Danish-Lithuanian Trade Agreement	176
P.-Am. Ühendriige sealihakspordi tõus	176	Increase of U.S.A. Pork Exports	176
Argentiina väliskaubandus 1938. a.	176	Argentine Foreign Trade in 1938	176

PÖLLUMAJANDUS

VILLATOODANG EESTIS. — WOOL PRODUCTION IN ESTONIA.

Viljatootmisele on viimasel ajal osutatud enam tähelepanu kui mõned aastad varem. Lammaste arv Eesti iseseisvuse jooksul oli madalaim 1930. a. — 467 200, sealt peale on lammaste arv senini suurenenud peagu järjekindlalt. 1938. a. arvestati Eestis 649 800 lammast, seega on lammaste koguarv madalseisust kuni viimase ajani suurenenud ligi 39%. Aasta varem oli lammaste arv pisut suurem, tõustes 650 500-le, kuid 1938. a. näitas väikest tagasimeinekut.

Ühes lammaste arvu suurenemisega on viimasel ajal pööratud tähelepanu ka lammaste tõulise väärtuse parandamisele. Lammaste tõulise väärtuse parandamiseks on välismaalt veetud sisse tõujääri ja -lambaid.

Lammaste tõulist väärtust on püütud parandada suunas, et saavutada suuremat peenvillatoodangut. Praegu peetavate segaverealiste maalammaste vill on karm ja jämedakiuline, mis pärast ta ei ole kohane paremate riidesortide valmistamiseks. Teiseks paheks meie lambavilla juures on ka kiulühisus. Viimase pahe vastu võitlemiseks on soovitatud harvemaid niitmisi. Nagu näha lambavillatootmise kohta kogutud andmeist, tuleb ette juhte, kus lambaid niidetakse 4—5 korda aastas. Loomulik, et säärase lühikeste niiduvaheaegade tõttu vill ei suuda kasvada küllalt pikaks. Nimetatud pahede vastu villatootmisel on asutud võitlusse, ja on loota, et meie lammaste vill paraneb juba lähemal ajal.

Oma maa toodangud on kõikunud peamiselt 700—1000 tn aastate keskmiselt. Lammaste arvu muutusest ja villatoodanguist viimase 10 a. jooksul annab ülevaate tabel.

Villa kogutoodang oli 1928. a. 919,7 tn ja sealt peale langes kuni 1930. a-ni, mil ta oli 669,3 tn, s. o. 17% väiksem kui 1928. a. Alates 1930. a. villatoodangu madalseisust on toodangud tõusnud, kuid mitte aasta-aastalt pidevalt. Villatoodangute tõus sõltub suuremal määral lammaste arvu kui ka keskmiste toodangute suurenemisest lamba kohta. 1931—1933. a. villatoodangud suurenesid järjekindlalt. Samal ajavahemikul suurenesid lammaste arv ja keskmine villatoo-

dang lamba kohta järjekindlalt. 1934. a. näitas lammaste arv küll suurenemist, kuid keskmine villatoodang lamba kohta jäi väiksemaks kui aasta varem, mistõttu vähenes ka villa kogutoodang. Villa kogutoodang oli 1934. a. 947,0 tn, näidates 1935. a. veelgi langust ja oli 921,1 tn, s. o. 2,7% väiksem kui aasta varem. Villatoodangu vähenemine oli tingitud keskmise toodangu vähenemisest lamba kohta. 1936. ja 1937. a. tõusid villatoodangud taas pidevalt. 1936. a. vähenes lammaste arv võrreldes e. a-ga, kuid keskmine villatoodang lamba kohta suurenes. 1937. a. keskmine toodang lamba kohta vähenes, kuid lammaste arvu suurenemise tõttu suurenes villa kogutoodang e. a. 1 024,2 tn-lt 1 118,5 tonnile.

Lammaste arv ja villatoodang.

Number of Sheep, and Wool Production.

	Lammaste arv 1000 — Num- ber of Sheep in 1000	Villatoodang lambalt kg Average per Sheep in Kg.	Kogutoodang tn — Total Output in Tons.
1938	650,0	1,7	1 112,4
1937	650,5	1,7	1 118,5
1936	584,1	1,8	1 024,2
1935	598,2	1,6	921,1
1934	552,1	1,7	947,0
1933	541,4	1,9	1 013,9
1932	514,4	1,5	785,6
1931	478,6	1,4	683,9
1930	467,2	1,4	669,3
1929	476,0	1,4	680,0

1938. a. lammaste arvu vähenemise tõttu näitas villa kogutoodang langust võrreldes e. a-ga ja oli 1 112,4 tn; vaatamata väikesele langusele oli lambavillatoodang siiski tunduvat suurem kui viimase 10 a. keskmiselt. Võrreldes viimase kümneaastaku esimese poolega oli 1938. a. villatoodang isegi üle 50% suurem tolleaegseist toodanguist. Võrreldes viimase kümneaastaku esimese ja viimase poole villatoodanguid omavahel võib märkida, et viimase poole kõrgemad villatoodangud sõltuvad osalt lammaste arvu suurenemisest ja osalt keskmiste villatoodangute tõusust lamba kohta.

Enam tähelepanu pälvis just villatoodangu

tõus keskmiselt lamba kohta. Jälgides eeltoodud tabelis keskmisi toodanguid lamba kohta, näemegi, et keskmised toodangud on kümneaastaku teisel poolel suuremad kui esimesel. Vanusrühmituste järgi ei ole tähelepanuväärivaid erinevusi keskmiste toodanguite muutusis, s. o. keskmised toodangud on arenenud tõususuunas noor- kui ka vanalambail. Näit. oli 1929. a. noorlammaste keskmine villatoodang 0,89 kg ja 1938. a. — 1,10 kg, seega tõus 22%; vanalambail oli keskmine aastane villatoodang 1929. a. 1,88 kg ja 1938. a. — 2,30 kg, seega tõus samuti 22%.

Noor- ja vanalammaste vahekord on jää-

nud lambakarjas enamvähem samaks nagu 10 a. varengi.

Lambavillatarvitus on senini ümmarguselt pool suurem kui oma maa toodang. Lambavillatarvitus kõigub ca 1400—1800 tn, oma maa toodang — 700—1000 tn piires. Meie lambakasvatuse arendajail on eesmärgiks suurendada lambavillatoodanguid kuni 1500 tn. Ülesseatud eesmärgi saavutamiseks tuleks kas suurendada lammaste arvu või tõsta tunduvalt keskmisi villatoodanguid lamba kohta. Viimane tee on loomulikum ja tasuvam, mispärast lambakasvatatajail tuleb panna rõhku keskmiste villatoodanguite suurendamisele.

ELUSLOOMADE HINNAD LAATADEL.

PRICES OF LIVE-STOCK AT FAIRS.

Elusloomade hinnad laatadel 1938. a. kujunesid üldiselt soodsaks. Püsiv hindade tõus, mida võime panna tähele 1934. a. alates, on jätkunud hobuste, veiste ja lammaste hindades. Hinna tagasimineku võrreldes e. a. esines vaid vasikate ja põrsaste hindades.

Hindade paranemisele on mõjunud kaasa põllumajanduskonjunktuuri üldine paranemine, kui ka m. a. võrdlemisi hea söötviljade ja heinasaaki, mistõttu loomi toodi müügilie vähem kui tavaliselt.

Ka karja remontimisest tingitud praaklehmade müük kandus hilisemale sügislaatadele. Nii võis veiste pakkumise alal märgata teatud elavnemist okt. ja nov. laatadel, kuna tavaliselt tuuakse veiseid suuremal määral müügilie juba aug. alates.

Hobuste hind on näidanud püsivat tõusu alates 1934. a. ja saavutas 1938. a. kõrgeima seisu. Häist hobuseist maksti m. a. 404 kr. e. a. 372 kr. vastu, s. o. 8,6% rohkem ja keskmise headusega hobuste hind tõusis 243 kr-lt 265 kr-le, s. o. 9,0%. Madalaim oli hobuste hind jaan. ja hinnatõus kestis aasta I poolel kuni juunini.

Pärast põllutööde lõppu ilmes tavaliselt hinnalõdvenemine, kuid uus hinnaparanemine on aasta lõpul okt.—dets. M. a. dets. hind oli kõrgem e. a. hääl hobuseil 18,1% ja keskmise headusega tööhobuseil — 9,8%.

Maade järgi maksusid hobused kõrgeimat hinda Valgamaal, kus häist hobuseist

maksti 472 kr. ja keskmisist — 295 kr., järgneb Järva — 456 kr. ja 279 kr., Pärnu — 454 kr. ja 280 kr., Viru — 453 kr. ja 274 kr., Harju — 453 kr. ja 266 kr., Lääne — 448 kr. ja 264 kr., Tartu — 411 kr. ja 257 kr.

Väiksem kui riigikeskm. hind oli Võrumaal 386 kr. ja 250 kr., Viljandi — 386 kr. ja 236 kr., Petseri — 305 kr. ja 183 kr. ning Saaremaal — 264 kr. ja 182 kr.

Veiste hindades võime märkida üldiselt tõusu võrreldes e. a. ga.

Heade lüpsilehmade hind tõusis 101 kr-lt 112 kr-le, s. o. 10,9%; keskmise väärtusega lüpsilehmade hind 77 kr-lt 84-le, s. o. 9,1%. Seega on paremate lüpsilehmade hind tõusnud enam kui keskmisil.

Aasta II poolel olid lüpsilehmade hinnad pisut kõrgemad kui I poolel, kuna sügisese viljasaagi selgumisel toodi piimalehmi võrreldes eelmiste aastatega väga tagasihoidlikult müügilie. Seetõttu saavutati sept. isegi kõrgeim piimalehmade hind, mil paremaid lüpsilehmadest maksti 120 kr. ja keskmisist — 91 kr.

Maade järgi maksusid lüpsilehmad kõrgeimat hinda Harjumaal, kus paremaid maksti 128 kr. ja keskmisist — 95 kr., järgneb Viljandi — 124 kr. ja 93 kr., Pärnu — 121 kr. ja 88 kr., Järva — 120 kr. ja 92 kr., Viru — 116 kr. ja 88 kr., Valga — 114 kr. ja 87 kr., Tartu — 109 kr. ja 81 kr.,

Lääne — 104 kr. ja 84 kr., Võru — 99 kr. ja 83 kr., Petseri — 89 kr. ja 76 kr. ning Saaremaa — 89 kr. ja 67 kr.

Lihaloomadest jäi härgade-pullide hind e. a. tasemele, s. o. 104 kr. Kuude järgi ei esinenud hinnas suuri kõikumisi. Peab aga märkima, et aasta I poole hind oli pisut madalam ja II poole hind kõrgem aasta keskmisest kui ka e. a. vastava aja hinnast.

Territoriaalselt oli härgade-pullide hind kõrgem keskmisest hinnast Harjumaal — 121 kr., Viljandi — 116 kr., Valga — 111 kr., Järva- ja Pärnu — 108 kr., Tartu — 105 kr. Virumaal ühtub hind keskmise hinnaga, s. o. 104 kr. ja madalam oli hind Lääne — 93 kr., Võru — 92 kr. ja Saaremaal ning Petserimaal — 90 kr.

Lihalehmade hind oli aasta keskmiselt 80 kr. e. a. 70 kr. vastu, s. o. 14,3% kõrgem. Kõrgem oli lihalehmade hind Viljandi-, Harju- ja Pärnumaal, odavam Saare-, Petseri- ja Võrumaal.

Mullikate hind tõusis 52 kr-lt 57 kr-le, s. o. 9,6%. Peab tähendama, et mullikate hinnad olid kõrgemad kevadkuul ja seetõttu oli aasta esimese poole hind ka kõrgem teise poole hinnast 11,1%, kuna muudu oli veisel aasta teise poole hind kõrgem. Kõrgeimat hinda maksusid mullikad Pärnu- ja Viljandimaal — 62 kr. ja madalamat Saare-, Võru- ja Petserimaal — 52 kr.

Vasikate hind oli 10,4 kr. e. a. 11,5 kr. vastu, s. o. 9,6% väiksem. Madalaim oli vasikate hind mais — 9,2 kr. ja kõrgeim sept. — 11,3 kr., kusjuures viimasel aasta-veerandil oli hind pisivalt 11,0 kr.

Maade järgi olid vasikate hinnad võrdlemisi ühtlased, kusjuures kõrgeim oli hind Harjumaal — 11,0 kr. ja madalaim Petserimaal — 9,9 kr.

Vasikate hinnalangus võrreldes e. a. on tingitud toornahkade tunduvalt odavnemisest.

Lambad maksusid aasta-keskmiselt 12,1 kr. e. a. 11,8 kr. vastu. Kõrgeim oli hind märtsis — 13,8 kr. ja madalaim okt. — 10,8 kr. Aasta esimese poole hind on teisest kõrgem 6,8%.

Maade järgi oli lammaste hind kõrgeim Valgamaal 12,8 kr., järgneb Viljandi- 12,6

kr., Võru- 11,8 kr., Harju- ja Petseri- 11,7 kr., Lääne- 11,6 kr., Pärnu- 11,5 kr., Tartu- 11,3 kr., Viru- 11,1 kr., Järva- 11,0 kr. ja Saaremaa — 10,7 kr.

Põrsaste hinnad olid madalamad kui e. a. Nii maksusid kuni 6 näd. vanused põrsad 10,2 kr. e. a. 11,5 kr. vastu, s. o. 11,3% vähem ja 6—10 näd. vanused põrsad 14,2 kr. e. a. 15,3 kr. vastu, s. o. 7,2% vähem. Kõrgem oli hind aasta esimesel poolel, mil nõudmine põrsaste järele oli suurem, ja madalaim okt., kuna nov. ja det. näitas hind taas tõusu. Põrsaste hind oli kallim P- Eestis Viru-, Järva-, Harju- ja Läänemaal, kus kuni 6 näd. vanuste põrsaste hind oli maade järgi 10,0 kr. — 10,9 kr. ja madalam Kagu-Eestis Tartu- 8,6 kr., Võru- 8,3 kr. ja Petserimaal 6,9 kr.

Elusloomade eksport näitas m. a. tagasiminekut hobuste ja veiste juures. Nii oli hobuste väljavedu 242 e. a. 631 hobuse vastu. Hobuste väljaveomaaks oli Soome, kuhu eksporditi 231 hobust. Veiste eksport, mis ulatus 1937. a. 1156-le, on täieliku väljaveo ärajäämisega NSVL-u langenud peagu ära, kuna eksporditi vaid Läti 12 looma. Elussigade väljavedu näitas hoogsat tõusu, tõustes 1937. a. 34 014 sealt 1938. a. 81 481 seale, s. o. 140%. Kuna sigade eksport NSVL-u näitas võrreldes e. a-ga väiksemat tõusu (1938. a. 25 831 siga, 1937. a. — 17 105 siga), toimus suurem väljaveotõus Saksa veetud sigade arvel, mis tõusis e. a. 16 907 sealt 55 645 seale 1938. a., s. o. 3,3 korda enam.

Elussigade ekspordist saadi 7639 tuh. kr. e. a. 3382 tuh. kr. vastu.

Kokkuvõttes võib tähendada, et elusloomade hinnad olid kõrgemad kui e. a. hobusel, veisel ja lammastel, kuna vasikate ja põrsaste hinnad olid madalamad. Lihaloomad, vasikate ja lammaste hinnale mõjus pidurdavalt toornahkade tunduvalt madalam hind.

Territoriaalselt maakondade järgi on elusloomade hinnad madalamad Saare-, Petseri- ja Võrumaal peagu kõigi loomaliikide juures, mis on suuresti tingitud ka töu erinevusest ja kohalikest pidamistingimustest.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt:

● H. Johanson'ile Tallinnas Aiavilja 3 asuva „Urania“-nimelise elektrokeemiatööstuse juures ehitatud ja sisseseatud elektrijuhtmete tööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab kuni 30 töölisi. Jõuandjaiks 27 el-mootorit 47,8 HJ. Valmistatakse isolatsiooniga ja isoleerimata elektrijuhtmeid tugev- ja nõrga voolu jaoks.

● O. Viik'ile, Tallinnas, Toompuiestee 15 asuva ning ümberkorraldatava „Brilliant“-nimelise kristallklaaside poleerimistööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 3 töölisi mehaanilisi jõuallikaid kasutamata. Toimetakse lihvitud kristallklaaside poleerimist happega.

● Tallinna Piiritusevabrikantide Ühisuse Rosen & Ko-le, Tallinnas Merepuiestee 15 asuva ning ümberkorraldatava piirituspuhastustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 24 töölisi. Jõuandjaiks aurumasin 25 HJ ja 3 el-mootorit 9 HJ. Puhastatakse piiritust.

● Piirituspuhastusvabrikute O/Ü-le, Tallinnas Merepuiestee 15 asuva ning ümberkorraldatava peenviinatehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 17 töölisi. Jõuandjaks el-mootor 0,75 KW. Valmistatakse peenviinu ja parfümeeri-saadusi.

● Ühing „Eesti Lihaekspordile“, Tallinnas Koplis, Bekkeri asund. 1 asuvas ning ümberkorraldatavas konservitööstuses põlevkivi katusealuse juurdeehitamiseks.

● Ühing „Eesti Lihaekspordile“, Tallinnas Koplis, Bekkeri asund. 1 asuvas ning ümberkorraldatavas konservitööstuses asuva nahakuivatusruumi kalakonservitööstuseks ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 20 töölisi. Jõuandjaks el-mootor 2 HJ. Valmistatakse kalakonserve.

● A/S-le „A. le Coq“, Tallinnas S.-Patari

20 asuvas õlilelaos ja karastusjookide- tehases töötamiseks. Ettevõttes töötab 29 töölisi. Jõuandjaiks 5 el-mootorit 22,1 HJ. Ettevõtte tegutseb õlletäitmisega vaadidest pudeleisse ja karastusjookide valmistamisega.

● A/S-le „Oskar Kilgas“, Tallinnas Soo 26 asuvas ning ümberkorraldatavas ketrus-, kudumis- ja pitsitööstuse tööstushoone nr. 2 osaliseks ümberehitamiseks ja seal värvimis- ning pleegitusosakonna korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Osakonnas töötab 20 töölisi. Jõuandjaiks 6 el-mootorit 60 HJ. Pleegitatakse, värvitakse, apreteritakse, trükitakse ja hüvestatakse sukki ja kangaid.

● A/S-le „Oskar Kilgas“, Tallinnas Soo 26 asuvas ning ümberkorraldatavas ketrus-, kudumis- ja pitsitööstuses tööstushoone nr. 3 ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Selles hoones töötab kuni 100 töölisi. Jõuandjaiks 18 el-mootorit 52 HJ. Hoones asub ettevõtte peakontor ning toimuvad toodete lõpetamine, kontroll ja pakkimine.

● A/S-le „Tsemendivabrik Port-Kunda“, Tallinnas Valli 4—6, tema Kunda linnas asuvas ning ümberkorraldatavas tsemenditööstuses tsemendi silo- ja tsemendi automaatpakkimisosakonna ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Silo- ja automaatpakkimise osakonnas töötab 5 töölisi. Jõuandjaiks 14 el-mootorit 71,5 HJ. Hoitakse ja pakitakse tsementi.

● Chr. Pank & Ko-le Tallinnas, Kopli 8 asuva ning ümberkorraldatava kübara- ja tekstiiltööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 25 töölisi. Jõuandjaiks 8 el-mootorit 16,5 HJ. Valmistatakse vilti ja viltkübaraid ning mitmesuguseid tekstiilkaupu.

● Tallinna Kivitrükkikoda „R. Tohver & Ko“, Tallinnas Tartu m. 49 asuva ning ümberkorraldatava kivitrükkikoja korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 100 inimest. Jõuandjaiks 24 el-mootorit 47,7 HJ. Trükitakse raamatuid,

ajakirju, plakateid, piltpostkaarte, etikette ja teisi trükitooteid.

● J. Rumberg'ile, Tallinnas S.-Kloostri 22/18, tema Ambla alevikus, Järvamaal, Kärevete riigimõisas asuva ning ümberkorraldatava piiritustehase ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 16 HJ. Valmistatakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● A./S-le „Kopli Kinnisvarad“, Tallinnas Kopli 60, seada sisse temale kuuluvale maalal, Tallinnas Kopli 81, kinn. 2844, Kopli sadama nr. 2 piirkonnas, kagupoolsel kail betoonstaapel juures õiladu pumbamaja ja 2 õilpaagiga kuni 300 tn. gaasiõli ja 150 tn. masinaõli hoidmiseks.

● A. Seidans'ile, Tartus Ülikooli 34 asuva ning ümberkorraldatava klaasitöötlemistööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 töölisi. Jõuandjaks 5 el.-mootorit 83, HJ. Poleeritakse ja lõhvitakse klaasi.

● V. Pällö'le Narvas Vestervalli 2 asuva ning ümberkorraldatava puutööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 8 töölisi. Jõuandjaks 2 el.-mootorit 8 HJ. Valmistatakse mööblit ja kaupluste seadiseid.

● Seliküla Kartuliühingule, Võhmuta vallas, Järvamaal asuva ning ümberkorraldatava piiritustehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 inimest.

Jõuandjaks aurumasin 12 HJ. Valmistatakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Roosna-Alliku Kartuliühingule, Roosna-Alliku asunduses, Järvamaal asuva ning ümberkorraldatava piiritustehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 inimest. Jõuandjaks aurumasin 12 HJ. Valmistatakse piiritust ja piiritustootmise kõrvalsaadusi.

● J. Elbing'ile, Suure-Kõpu vallas, Viljandimaal asuva ning ümberkorraldatava „Kihi veski“ nimelise jahu- ja saeveski ning villatööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 8 töölisi. Jõuandjaks 2 vesiturbiini 70 HJ. Jahvatatakse teravilja, kraasitakse ja kedratatakse villa ning saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

● Eesti Kirjanduse Seltsile, Tartus Aia 19 asuvas ning ümberkorraldatud trükitööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 14 töölisi. Jõuandjaks 8 el.-mootorit 10,1 HJ. Trükitakse raamatuid, ajakirju ja tehakse teisi trükitooteid.

● B. Vinterfeldt'ile, Tallinnas Tartu m. 49 asuva ning ümberkorraldatava tekstiiltööstuse üleviimiseks Tallinna, Merepuistee 17 ning seal ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 30 töölisi. Jõuandjaks 7 el.-mootorit 24,2 HJ. Valmistatakse kunstsid- ja puuvillariiet.

RAHANDUS

KINDLUSTUSTEGEVUS 1937. A. — INSURANCE IN 1937.

Pärast kriisiaegset koondumist algas kindlustustegevus taas laienemist 1934. a. Juba 1935. a. saavutati siin kriisieelne kõrgseis, mis langes 1930. a. ja järgneval aastal see tõletati. 1937. a. jätkus kasvusuunaline areng endisest hoogsamalt. See avaldus kindlustusasutiste sissetulekute ja väljaminekute, antud kindlustuste ning äriseisude paisumises. Tingitult operatsioonilise tegevuse laienemisest paisusid sissetulekuist eeskätt kindlustusmaksud. Kindlustusfondide

suurenemisel paisusid ühtlasi ka nende rakendamise saadud sissetulekud.

Arvestades kinnisvarasissetulekuna vastavat netotulu ja preemiatagavara alal toimunud koondumist saame 9 kindlustusaktiseltsi ja 10 suurema ühistegeliku kindlustusseltsi sissetulekute üldsummaks 1937. a. 10,3 milj. kr., sellest aktiseltsil 6,6 milj. kr. ja ühisteg. kindlustusseltsil — 3,7 milj. kr., mis on enam e. a. summast vastavalt 17,7%, 19,0% ja 15,3%. Valdava osa sisse-

tulekust moodustas kindlustusmaksudena saadud summa (7,4 milj. kr.). Selles sisalduvad ka edasikindlustuspreemiad, millised suurelt osalt saadi kodumaiste seltside omavaheliste tehingute sooritamisel, eriti ühistegelikel kindlustusseltsel. Seda arvestades tuleb pidada otsekindlustuspreemia sissetulekut kindlustustegevuse arengu paremaks näitajaks.

Otsekindlustuspreemiana said nimetatud seltsid kogusummas 5,7 milj. kr., aktsiaseltsid — 4,0 milj. kr. ja ühistegel. kindlustusseltsid — 1,7 milj. kr., mis on vastavalt 12,7%, 13,8% ja 10,1% rohkem kui e. a. Suurimat juurdekasvu andis tulekindlustus (+ 409 tuh. kr.). Võrdlemisi ulatuslik oli see ka elukindlustuses (+118 tuh. kr.), kuna teisis kindlustusharudes oli juurdekasv summaliselt vähem tähelepanuväärt (kokku +112 tuh. kr.). Kindlustusfondide kasutootvalt rakendamine andis sissetulekut kogusummas 338 tuh. kr. ehk keskmiselt 3,8% mahutusvarade väärtussummast aasta lõpul. Tulukus oli madal hoiuarveil (2,8%) ja kinnisvaral (2,9%) ning märksa kõrgem hüpoteekidel (5,2%), väärtpabereil (5,3%) ja elukindlustuslaenuudel (5,5%).

Tingitult passiivsete edasikindlustusühingute laienemisest tulekindlustuse alal ja tulekindlustuskahjude tunduvalt suurenemisest tegevusaaastal paisusid edasikindlustajate poolt tasutavad kulutuste osad — komisjonid (+121 tuh. kr.) ja kahjutasud (+384 tuh. kr.), ulatudes esimesed 821 tuh. kr. ja viimased — 1543 tuh. kr.

Kindlustusseltside tulud ja kulud 1937. a.

(1000 kr.).

Income and Expenses of Insurance Companies in 1937.
(1000 kr.)

Tulud	1000 kr.	%
Preemia- ja poliisimaks	7 854	71,7
Saadud komisjon	822	8,0
Saadud kahjutasud	1 543	15,0
Preemiatagavara vähenemine	6	0,1
Kahjukattetagavara vähenemine	22	0,2
Puhaskulu kinnisvaradelt	93	0,9
Saadud %/o	270	2,6
Muud tulud	152	1,5
Kokku	10 262	100

Puhaskahju 15 0,1

Kulud	1000 kr.	%
Valitsemis- ja ärikulu	1 269	12,5
Hanke- ja inkassokulu	967	9,5
Kahjutasud	2 792	27,5
Maksud	802	3,0
Komisjon	465	4,6
Edasikindlustuspreemia	3 185	31,4
Preemiatagavara suurenemine	816	8,1
Muud kulud	348	3,4
Kokku	10 144	100
Puhaskasu	133	1,3

Koos sissetulekutega suurenesid samuti kindlustusseltside väljaminekud. Põhjuseks oli osalt üldine tegevuse laienemine, osalt tulekindlustuskahjude paisumine. Kulud ulatusid üldsummas 10,1 milj. kr., kindlustusaktsiaseltsel — 6,5 milj. kr. ja ühistegelikel kindlustusseltsel — 3,6 milj. kr., olles kasvunud vastavalt 18,8%, 20,3% ja 16,3% võrreldes e. a-ga. Kindlustuskahjud, millised on väljaminekute olulisemaid liike, ületasid tunduvalt e. a. mõlemal seltside rühmal. Kahjude taseme kujunemist mõjustab määravalt suurima kindlustusharu — tulekindlustuse — kahjude suurus. Suurtulekahjude rohkene mine 1937. a. põhjustas tulekahjude läbi tekitatud ainelise kahju paisumist ja ühtlasi ka vastavate kindlustuskahjude suurenemist. Sõltuvalt eeskätt tegevuse lainenemisest kasvavad tegevusaaastal hanke- ja inkassokulud, komisjonid edasikindlustusvõtjale, edasikindlustuspreemiad, preemiatagavara ja muud kulud. Suurimaks kululiigiks, nagu tavaliselt, osutus edasikindlustuspreemia, nõudes 3,2 milj. kr. ehk keskmiselt 43,3% saadud kindlustusmaksust. Ulatuslik preemiatagavara kasv toimus valdavalt elukindlustuse arvel (+123 tuh. kr.). Kasvu näitasid samuti valitsemis- ja ärikulud, maksud ning muud kulud, nõudes enam kulu võrreldes e. a-ga kokku 211 tuh. kr. Personaali tasud, milleks kulus üle 1/2 äri- ja valitsemiskulust, kasvavad tegevusaaastal (+138 tuh. kr.) peamiselt personaali arvulise suurenemise, osalt aga ka tasumäärade tõusu tõttu. Nimetatud kindlustusseltside teenistuses oli 1937. a. lõpul 406 isikut, neist 378 ametnikku ja 28 teenijat (1936. a. 347 isikut).

1937. a. asetleidnud kindlustusmaksude ja kindlustuskahjude kasv ei toimunud ühtlaselt. Summalt oli see suurem esimesil (preemia ja

poliisimaks +920 tuh. kr., kindlustuskahjud +651 tuh. kr.), suhteliselt aga viimaseil. Kindlustuspreemia ja -kahju vahekorral halvenemine, toimudes peamiselt suurel määral edasikindlustatud tulekindlustuse suurriskide kahjustumise arvel, riivas eeskätt edasikindlustuseseltse. Nende tegevuse tulemus ebasoodustus tegevusaastal. Kindlustuspreemia ja -kahju vahekorral omale arvele jäänud osa, olles parem kui edasikindlustatud osas, kujunes siiski vähemsoodsaks kui e. a. Omale arvele jäänud operatsiooniline sissetulek (preemia- ja poliisimaks ning elukindlustuse tagavarafondide rakendamisest saadud tulu) ulatus 4444 tuh. kr., mis on 13,7% rohkem kui e. a.

Omale arvele jäänud operats. tulud ja kulud 1000 kr.

Income and Expenses Remaining on Company Accounts in 1000 Kr.

	1937	1936
Saadud preemia- ja poliisimaks ning % elukindlustuse alal	4 444	3 908
Kahju	1 227	966
Ärikulu	1 879	1 797
Preemiatagavara kasv	810	669
Ülejääk	528	476

%

	1937	1936
Saadud preemia- ja poliisimaks ning % elukindlustuse alal	100	100
Kahju	27,6	24,7
Ärikulu	42,3	46,0
Preemiatagavara kasv	18,2	17,1
Ülejääk	11,0	12,2

Summalt suurenesid kõik operatsiooniliste kulude liigid, osatähtsusest aga ainult kindlustuskahju ja preemiatagavara täiendamiskulu: operatsiooniliste tulude ülekaal oli summalt suurem osatähtsusest aga pisut väiksem kui e. a. Mitte-operatsioonilise iseloomuga kulud on alati ületanud vastavaid sissetulekuid. Tegevusaastal see ülekaal suurenes, moodustades 411 tuh. kr. e. a. 292 tuh. kr. vastu.

Tegevuse üldtulemuseks kujunes kindlustusaktiivsusest 63 tuh. kr. ja ühistegelikel kindlustusseltsidel 54 tuh. kr. puhaskasu (1936. a. 110 tuh. kr. ja 74 tuh. kr.), mis moodustas seltside põhikapitalist vastavalt 8,0% ja 10,5%. Dividendi maksid 6 aktsia- ja 5 ühisteg. kindlustusseltsi kokku 76 tuh. kr. Dividendi %-põhikapitalist kõikus 4—15%.

Tulekindlustuse kohta esitati osalt puudulikud andmed. Need siiski võimaldavad konstateerida tulekindlustuse jõudsat kasvu 1937. aastal, mida tingis eeskätt elav ehitustegevus, mille tulemuseks oli kinnisvaraomandi ulatuslik suurenemine. Otseste, s. o. otseselt varade valdajatele antud tulekindlustuste seis oli 31. XII 37: arv — 151 404, summa 829 milj. kr. (31. XII 36 743 milj. kr.). Samal ajal ulatus 341 valla ühistegeliku kindlustuskassa poolt antud kindlustuste summa ca 139 milj. kr. Linnade ja alevite tulekindlustussumma moodustas üle $\frac{2}{3}$ üldsummast, kusjuures Tallinnale langes üle $\frac{1}{2}$ linnade ja alevite kindlustussummast. Vallasvarakindlustus on levinud meil võrdlemisi vähe. Otsekindlustuste kogusummast langes vallasvarale keskmiselt alla $\frac{1}{3}$ maal ja üle $\frac{1}{3}$ linnas ning alevitel. Kahjustumine oli maal palju suurem kui linnas. Maal tekkinud kahjustused olid arvukamad ja ületasid summalt ligemale kahekordselt linnade ja alevite kahjustumata.

Preemiasissetuleku ja kindlustuskahjude areng viimasel aastal nähtub järgnevaist andmetest:

Saadud preemia- ja poliisimaks ning tekkinud kahjud 1000 kr.

Premiums and Policy Fees Received, and Claims Paid in 1000 Kr.

	1937	1936	1935	1930
Brutopreemia	7 354	6 434	4 886	5 965
Otsekindlustus-preemia	5 679	5 040	3 874	4 877
Sellest tulekindlustus-preemia	3 382	2 978	2 506	3 076
Sellest elukindlustus-preemia	1 773	1 655	1 114	1 350
Brutokahju	2 792	2 126	1 806	3 642
Otsekindlustuse kahju	1 979	1 509	1 333	2 804
Sellest tulekindlustuse kahju	1 232	852	812	2 331
Sellest elukindlustuse kahju	475	425	436	180

341 valla ühistegeliku kindlustuskassa sissetulekud ja väljaminekud olid 1937. a. tuh. kroonides:

Sissetulekud	499
Sellest preemia- ja poliisimaks	373
Puhaskahju	23
Väljaminekud	409
Sellest kahjutasud	117
Sellest edasikindlustuspreemia	130
Puhaskasu	113

Elukindlustus näitas tegevusaastal mõeldukat kasvu otseste surmajuhukindlustuste

ja koondumist üleelamisjuhu-kindlustuste osas. Aasta lõpul ulatus esimeste arv 37 068 ja summa — 36 600 tuh. kr. (1936. a. 34 511 ja 33 470 tuh. kr.) ning viimaste arv 2 649 ja summa 1 736 tuh. kr. (1936. a. 2 938 ja 1 895 tuh. kr.). Uustoodang elukindlustuses oli võrdlemisi suur tegevusaastal, ületades mitmekordselt kindlustuste seisuga muutust tuletuva kasvu. Viimast pidurdas arvukate kindlustuste väljalangemine, mis toimus valdavalt enneaegse raugemise arvel.

Teiste kindlustusharude, nimelt veo-, auto-kasko-, õnnetus-, murdvargus-, klaasi-, koduloomade- ja rahekindlustuse osatähtsus on väike. Otsekindlustuspreemiast andsid need kokku 9,2% e. a. 8,2% vastu. Enamikul neist laienes tegevus ja suurenes preemiasaak võrreldes e. a-ga.

Kindlustusaksiaseltside ja ühistegelike kindlustusseltside netobilanssumma (s. o. arvatud maha amortisatsioon) ulatus 31. XII 37

12,5 milj. kr. Kindlustusseltside valduses olevaist ressursest on kogunenud valdav osa (67,3%) kindlustustehniliste tagavaradena ja väiksem osa omakapitalina (ühes ositamata puhaskasuga 16,7%) ning võõrkapitalina (16,0%). Neist ressursest oli paigutatud väärtpapereisse ja hüpoteekidesse 18,7%, hoiuarvele 19,8%, kinnivaradesse 25,4%, elukindlustuslaenudesse 8,4%, ajatatud preemiasse, nõudeveksleisse ja deebitorresse 24,6% ning muusse aktiivasse 3,0%.

Meie kindlustusseltside läbikäimine välismaaga toimub ülekaalukalt passiivsete edasi-kindlustusoperatsioonide alal. Seetõttu on kujunenud iga-aastased juurdemaksud väliseltsele tavalisiks. 1937. a. ulatus juurdemaksusumma 447 tuh. kr. (1936. a. 577 tuh. kr.). Tegelik ülekandesumma on väiksem väliseltside elukindlustuse depoose kantud summa võrra. Viimane summa moodustas 1937. aastal 207 tuh. kr.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Prahiturg oli m. n. endine — tonnaži ülepakumise tõttu nõrk ja madalal tasemel.

Viljaveoturgudel oli üksikuid elavnemistendentse, kuid kuski ei võtnud need püsivamat ilmet. L.-Ameerikast tehti vaid üksikuid prahte miinimumhinnaga. Kuid siin oli tähtsaks sündmuseks „Tramp Shipp. Adm. Committee“ poolt kõigi L.-Ameerikas seisvate laevade prahtimiseks vabaksandmine, mis näitab teatud optimismi ning pidurdab mõneks ajaks uute laevade saatmist L.-Ameerikasse. P.-Ameerikast ja Austraaliast oli vaid üksikuid tehinguid. Mustast merest ilmus ka üksikuid prahte Rumeenia sadamaist, kust maksti 13/6—14/- Läheda viljaveo turul kestsid edasi veod Balti merest Nordi merre, makstes 3/1½ kullas Danzigist.

Teisil ookeanivedudel olid tehingud võrdlemisi tagasihoidlikud, kuid üksikul turgul oli tehinguid normaalselt endise prahtide taseme juures.

Vahemere Basseinist oli tegevus tagasihoidlik, peamiselt oli tehinguid maakide ja fosfaatide alal, kuid suure osas 6000—7500

tn laadungeid. Esparto eest pakuti 19/—20/- Inglise ja puuvillaseemneist 10/6—10/9 Hulli.

Süteveoturul oli tegevus endiselt tagasihoidlik ja hinnad vanal tasemel.

Metsaveoturul tegevus täiesti vaikne. Ilmus küll pakkumisi fow. peale, kuid pakutavad hinnad on isegi alla 1937. a. miinimumi, mis arvestades laevade kulude tõusu on alla omahinna. Seetõttu ei olnud tehinguid nende prahtidega ning pakutavaid hindu tuleks küll tõsta.

Ajalepingu turul ilmusid venelased pakkumistega ning avaldati ka esimene tehing 3090 dw tonnine laev 4/7½ d. 5—6 kuuks. See on umb. keskmine hind 1937—38. a. miinimumi vahel. Kuid vaevalt selle hinnaga õnnestub prahtida Ö.-Euroopa riikide laevu.

Teisist pakkumisist võiks nimetada 2000 dw. laevast 5—6 kuule Ö.-Euroopa sõitudeks £ 475.—500.—.

Toome viimase „Chamber of Shipping“ prahiindeksi jaan. 1939. a., mis annab kujuka ülevaate üksikute veorühmade prahtidest.

Chamber of Shipping prahiindeks jaanuaris 1939 (1935 = 100).

	Jaan. 1939	Võrreld. dets. 1938	Võrreld. jaan. 1938
		±	±
		%o/o	
Süsi laevades			
alla 3000 br. tn.	99,6	+1,4	+ 0,2
üle 3000 br. tn.	94,2	-5,4	+ 0,7
Vili	184,0	-3,5	-16,6
Metsamaterjal	—	—	—
Maagid	115,4	-4,6	-21,6

Väetisained	117,9	-4,1	- 3,0
Suhkur	125,1	+8,1	-15,9
Raud, teras, vanaraud	187,1	+6,4	-20,2
	120,8	-2,7	-12,6

Indeksid võrreldes 1929. a.

Jaan. 1939	90,5	1936	84,3
Dets. 1938	93,0	1935	74,9
1938	95,0	1929	100
1937	131,5		

LAEVANDUSMAKSUDE ÜBERKORRALDUS LÄTIS.

CHANGE OF SHIPPING TAX RATES IN LATVIA.

Läti rahvusliku majanduse arendamispoliitikas teiste majandusalade hulgas on võetud korraldamisele ka laevandus.

Laevanduse arendamisel minnakse edasi kavakindlalt, püüdes luua kaugeleulatuvamaid aluseid selleks, et kaubalaevastik võiks suurene ja uueneda.

Viimaseks märkimistväärivaks sammuks läti kaubalaevastiku arendamispoliitikas on laevandusmaksude reform, mis avaldati Läti „Valdības Vestnesis“ nr. 18. II s. a.

Uue seaduse järgi saavad läti laevaseltsid, juriidilised isikud (a/s, o/ü) suure maksusoodustuse võrreldes teiste alade maksustamisega. Nimelt tuleb neil maksta ainult 30% tulumaksust ja lisatulumaksust. Selgituseks nimetame, et Läti tulumaksumäärad on näit.:

Tulu latti	Maks latti	
10 000	854	} Plus 40 %
20 000	2 206	
40 000	5 510	
100 000	20 222	
150 000	36 692	

Näiteks 100 000 lati puhastulu juures oleks tulumaks 20 222 + 40% = 28 311 latti. Laevaseltsid maksavad uue seaduse järgi sellest ainult 30%, s.o. 8493 latti, mis moodustab 8,5% puhastulust. Teisist maksudest on läti laevaseltsid vabad.

Teiseks antakse uue seaduse järgi üldine maksusoodustus uuemate laevade juurdesoetamisel. Kuni 6 aasta vanuste laevade juurdesoetamisel vabastatakse nende tulud täielikult maksust esimese 5 aasta jooksul. 6—15 a. vanused laevad vabastatakse maksust esimese 3 a. jooksul. Peale selle võib rahaminister eripalvel pikendada maksust vabastamist kummalgi juhul veel 3 a. jooksul. Seda maksust vabastamist võib rahaminister lubada ka juba olevale laevadele.

Lisaks olgu veel öeldud, et kehtivate Läti maksuseaduste põhjal on lubatud vanalootetud laevu amortiseerida kiiremalt kui uusi laevu, mis võimaldab kiiremini koguda kapitali ja avaldab mõju maksu suurusele.

Kahtlemata mõjub uus Läti laevandusmaksu reform kaasa kapitalikoondamisele kui ka kaubalaevastiku uuendamisele.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Inglise võiturul näitasid võihinnad m. n. edasist langust. See ei sõltunud ainult ostjaskonna tagasihoidlikkusest, vaid siin avaldas mõju ka toodangute suurenemine eksportmaits ning või suurem juurdevool sisseveoturgudele.

Eesti võihinnaks noteeriti Manchesteris

126—128 š cwt. e. n. 129—130 š vastu, taani võihinnaks 142—145 š cwt. (147—150 š) e. n. hinnad sulgudes, läti 126—128 š (129—130 š), soome 130—132 š (133—135 š), rootsi 130—132 š (133—145 š) uus-meremaa 119—122 š (123—126 š).

Vastavalt hindade liikumisele ja välja-

veetud võikoguste vahekordadele noteeriti Tallinnas võihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 27. II 39. eksportvõihinnaks franko saatejaam 174 s. kg, arvates või eest, mis tuli sisse 20. II — 26. II. Tendents vaikne.

M. n. veeti Eestist võid välja 198,9 tn. e. n. 185,5 tn. vastu ja sellest läks Inglisele 100,7 tn. ja Saksa 97,2 tn.

Sisemaalinnade turgudel maksus m. n. 16-pul või s. kg.:

	Eksportvõi	Köögivõi
Tallinnas	205—215	180—200
Tartus	210—215*)	163—175
Narvas	205—210	175—190
Pärnus	205—210*)	160—180
Rakveres	200—210	175—180
Paides	210*)	....
Valgas	215*)	170

*) Hind kauplustes.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1939. a.	1938. a.	1937. a.
	20./II 26./II 1939	18./II 19./II 1939	1./I kuni 26./II	1./I kuni 27./II	1./I kuni 28./II
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	198,9	185,5	1279,3	1261,3	1370,1
Sellest:					
Saksa	97,2	79,7	589,1	494,8	557,5
Inglise	100,7	102,2	679,4	766,2	687,2
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	—	187	475	75,6	—
Sellest:					
Inglise	—	187	475	75,6	—
Saksa	—	—	—	—	—
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	43,8	46,9	328,8	283,3	387,6
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	277,0	7,4	1967,8	1102,1	2118,4
Sellest:					
Inglise	110,4	—	1098,2	726,2	753,1
Belgiase	—	—	50,7	—	80,2
Soome	7,4	7,4	60,4	64,2	98,7
Saksa	99,4	—	302,3	4,9	622,5
Prantsuse	50,8	—	172,3	140,3	464,8

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturul püsib stabiilne seisund, mistõttu noteeriti Tallinnas 27. II s. a. eksportjuustule endised hinnad, kusjuures noteering on juustu kohta, mille vanus on vähemalt 120 päeva.

Juusturattia raskus:

	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	120 s. kg.	110 s. kg.
12 B "	117 " "	107 " "
11 A "	118 " "	108 " "
11 B "	115 " "	105 " "
10 ABC palli	106 " "	106 " "

Siseturujuustuhinnaks noteeriti šveitsi juust 85—120 s. kg, hollandi 100—110 s. kg, backsteini 100—110 s. kg ja tilsiti juust 107—115 s. kg.

Konservjuust noteeriti rasvasisalduse jär-

gi: juust, mille kumivaines on 35% rasva — 105—110 s. kg, 45% — 130—135 s. kg ja 50% rasvasisaldusega juustu hinnaks 140 s. kg.

Ühes riikliku juurdemaksuga, mille suurus sõltub võihinnatasemest, saavad juustutööstused praeguse kindlustatud võihinna juures eksporditava šveitsi juustu eest:

šveitsi juust hinnati:

Juusturattia raskus:

	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	160 s. kg.	150 s. kg.
12 B "	147 " "	137 " "
11 A "	148 " "	138 " "
11 B "	135 " "	125 " "

Tendents kindel.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul jäi seisund muutusetu. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis jäi endiselt 92 š tsn. Võrreldes m. a. sama ajaga on meie praegune peekoninoteering 3 š kõrgem. Taanil on endiselt raskusi oma jooksva peekonikvoote täitmiseega Inglise. Seetõttu saime jälle lisakvoote kahe nädala kohta ligi 400 siga. Raskused Taanil võivad kesta veel

mõni kuu, nii et lisakvoote saamist võime arvestada ka järgmiste kuude jooksul.

Kuna meie toodang on praegu hooajaliselt haripunktil, ei teki meil raskusi lisakvoote täitmiseega.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonigade eest endiselt järgmisi hindu:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort	ja elussigade eest:
60—72 kg.	90	85	79	Sise-	90—120 kg. raskused 61 s. eluskaalu-kg.
55,5—59 „	85	81	75	туру-	121—160 „ „ 67 „ „ „
72,5—75 „	85	81	75	hinnad	üle 160 „ „ 61 „ „ „
75,5—80 „	81	77	74		

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Alatisel tapaloomade ja lihaturul kujunes e. n. veiste pakkumine keskmiseks. Nõudmine püsis pullidele heana ja lehmadele keskmisena. Tendents püsiv. Nädala keskmiselt maksus suurmütigil veiseliha:

Suured pullid rammusad 53—55 s. ja keskmises rammususes 53—54 s. kg. Eluskaalu järgi 31—33 s. kg.

Väiksemad pullid rammusad 53—54 s., keskmised 51—52 s. ja lahjad 48—49 s. kg. Eluskaalu järgi 26—30—32 s. kg.

Lehmad ja härjad nuumatud (pekk-rammusad) 55—60 s., rammusad 50—55 s., keskmised 43—48 s. ja lahjad 35—40 s. kg. Eluskaalu järgi 20—25—31—35 s. kg.

Mullikad nuumatud (elusk. üle 300 kg) 55—60 s., rammusad 52—65 s., keskmised 50—52 s. ja lahjad 40—45 s. kg. Eluskaalu järgi 22—27—31—34 s. kg.

Vasikate nõudmine-pakkumine keskmise. Tendents püsiv. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud (täispii-

maga söödetud) 63—70 s., rammusad 53—58 s., keskmised 47—52 s. ja lahjad 40—45 s. kg. Eluskaalu järgi vastavalt sordile 29—36—44—49 s. kg.

Lammaste pakkumine-nõudmine keskmise. Tendents püsiv. Tapetud lambad nahata maksusid, nuumatud 60—65 s., keskmised 52—60 s. ja lahjad 45—50 s. kg.

Eksportlambaliha-noteering paranes 10 s. kg-lt. Nii makstakse eksporditavast värsket lambalihast Tallinna tapamajades liha headuse järgi 100—105 s. kg. Eluskaalu järgi franko saatejaam 41—44 s. kg.

Sigade pakkumine üle keskmise. Nõudmine rahuldav. Nii maksusid tapetud sead ühes peade-jalgadega: noored sead (elusk. kuni 80 kg) 74—78 s. peekonkaalulised 75—77 s., rasvasead 70—74 s., lihasead 68—73 s. ja vanad emised 60—65 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid sead 58—59 s. kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkade turg püsib endiselt kindel. Toornahkade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 22. II s. a. Börsikomitee juures noteeriti toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 23. II—28. II s. a. järgmiselt:

Veisenaahad, värsked I sort 70 s., II sort 63 s. ja praaknahad 50 s. kg. Soolatud nahad I sort 82 s., II sort 74 s. ja praaknahad 60 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, kuivad I sort kerged, värskelt kuni 3,5 kg kr. 3.50 tk., II sort värskelt, raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr.

1-10 ja III sort praaknahad — kr. 1.75 tk. Tendents selgusetu.

Lambanahad, I sort OJ kr. 3.10 tk., II sort J kr. 2.75 tk., II sort L kr. 2.00 tk., IV sort kr. 1.50 tk. ja V sort praaknahad kr. 0.50 tk. Tendents selgusetu.

Hobusenaahad I sort soolatud 17 kg. ja üle ning värsked nahad 20 kg ja üle kr. 11 tk., II sort soolatud alla 17 kg ning värsked nahad alla 20 kg — kr. 8.00 tk. ja III sort praaknahad — kr. 5.00 tk. Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Hinnalangus, mis juba mõned nädalad varem leidis aset, stiivenes m. n. Inglise turul, samuti võis panna tähele hinnalangust ka väljaveomais, nagu Hollandis ja Taanis. Hinnalangus ilmnis peagu kõigi maade munade juures. Inglise sisemaa ja hollandi ning taani kanamunad langesid hinnas 3—6 pentsi

võrreldes e. n-ga. Kaupmehed, kellel oli suuremaid tagavaru eelmisel nädalail ostetud mune, said seetõttu kahjusid.

Taanis noteeriti kanamunade hinnaks 23. II 39 0,74 kr. kg.

Tallinnas noteeriti kanamunade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 25. II 39. eks-

portmunade hinnaks 1,25 kr. kg. franko kogumispunkt ja siseturu-kanamunade hinnaks 1.20 kr. kg franko kogumispunkt. Tendents langev.

Sisemaa-linnade turgudel näitasid kanamunade hinnad väikest langust, mis on peamiselt tingitud suuremast munade juurdevoolust turule. Ilmade soojenedes on kana-

munade kokkuvool vastuvõtupunktidesse suurenenud.

Sisemaa-linnade turgudel maksusid kanamunad m. n. lõpul s. paar.

Tallinnas	14—18	Rakveres	14—16
Tartus	12—15	Valgas	12—15
Narvas	18	Võrus	11—13
Pärnus	12—18		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad endisel tasemel. Piimahindade noteerimiskomisjon 27 skp. noteeris Tallinna kohta järgmised hinnad: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12—13 s. l. ja müügil piimatööstustele 11—12 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10—11 s. l. ja müügil piimatööstustele 9—10 senti liiter. Piima järele nõudmine pakkumisega tasakaalus.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes mõõdunud nädalal senti liiter.

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—19	—	15—16	12—13
Tartus	16—17	13	—	10
Narvas	15	12	—	10
Pärnus	17—19	13	—	12
Valgas	15	—	—	10—11
Võrus	—	—	—	10—11
Rakveres	15	—	—	10
Paides	—	—	—	10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Hindade lõdvenemine, mis oli juba paar nädalat leidnud aset teraviljaturgudel, kaldus m. n. tõusule. Mõõduandvamaal teraviljaturgudel P.-Am. Ühendriiges näitasid teraviljahinnad nädala lõpuks tõusutendentsi peamiselt suuremate ostude mõjustusel. Hindade tõusu teraviljaturul seletatakse ka rahvusvahelise poliitilise seisundi vastavast muutusest, kuna pärast president Rooseveldi deklaratsiooni, mis väljendas Ameerika Ühendriikide abivalmisust ja lojaalsust Lääne-Euroopa demokraatiiale, teravilja ostutehingud suurenesid. Üldiselt võib märkida, et teravilja läbikäigud maailmaturul on tänava tunduvalt suuremad kui m. a. samal ajal.

Nädala keskmiselt oli rukkinoteering m. n. Chicagos 6.87 ja Winnipegis 6.55 kr. kv. Ruk-

kihind näitas väikest tõusu Winnipegis, jäädes Chicagos nädala keskmiselt e. n. tasemele.

Nisuhind Liverpoolis langes e. n. 9.11 kr-lt 8.88 kr-le kv. Chicagos tõusis e. n. 9.60 kr-lt 9.69 kr-le kv. ja Winnipegis langes 8.87 kr-lt 8.84 kr-le kv.

Maisihind tõusis Chicagos 7.40 kr-lt 7.50 kr-le kv.

Sisemaa-turgudel teraviljahindades ei olnud viimasel nädalal suuri muudatusi. Teravili maksus jaemüügil s. kg.

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer
Tartus	13,5—16,5	20—22	15—16	10—11
Narvas	16—18	18—20	16—17	11—12
Pärnus	16—17	20—22	14—16	12—14
Valgas	16	23	16	13

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturul ei ole senini olnud suuremaid muudatusi. Vaikse turuseisundi tõttu on linapakkujad nõus teatud määral müüma lina madalama hinnaga. Kuid tänu sellele, et pakutavad linakogused on väikesed, püsib linaturg siiski küllalt kindlana ja ainult väiksemaid koguseid pakutakse müügiks.

Linahinnad šotis:

	22. II 39	15. II 39
Võru-Petseri R.	£ 87—88	£ 87—85
Pärnu ülepuhastatud	£ 85—86	£ 85—86
Pärnu takk I sort	£ 57—58	£ 57—58
Läti livoonia	£ 84—85	£ 84—85

Viimase nädala jooksul ei olnud linahindades muudatusi. Siintoodud hinnad on suures osas nominaalsed, kuna tehinguid on vähe ja enamasti £ 1—2 alla toodud hindu.

Siseturul muutus olukord palju järsumalt kui välisturul. Meie ülesostjad sel ajal, kui välisturg muutus tagasihoidlikumaks, ei julgenud enam maksta seniseid hindu ja alandasid kokkuostuhinda.

Linamüüjad aga reageerisid seega, et ei toonud lina turule ja esialgu viisid laatadelt lina tagasi.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. läks lõunapoolseisse riigesse 900 kotti seemnekartuleid. Veebr. veeti kogusummas välja 1720 kv. kartuleid, mis oli peagu kõik seemnekartul. M. a. veebr. oli kartulite väljavedu suurem, tõustes 6000 kv-le. 1938. a. saagist kuni veebr. lõpuni oleme vedanud kartuleid välja 107 250 kv.

Söögikartuliturul valitseb endiselt vaikus. Raudteejaamades osteti m. n. mõned vagunid söögikartuleid Tallinna jaoks. Lähemal ajal ei ole näha ette ekspordivõimalusi. Tööstuskartuleid ostetakse piiritusvabrikuis, milleks viimasel ajal ilmad on olnud soodsad.

Selle tagajärjel on olukord viimaseil nädalail meie linaturgudel vaikne, seda enam, et seniniturustamata linatagavaru hinnatakse ainult 20—25% m. a. saagist.

Viimaseil laatadel oli õige vähe lina. 27. II peetud laatadel Põlseris, Lauras ja Võõpsus oli igal pool ainult 8000—9000 kg lina, kusjuures lina eest maksti kuni kr. 1.30 kg R-sordi alusel.

M. n. linahindade noteering jäi ära, kuna noteerimispäev langes Vabariigi aastapäevale.

Söögi- ja tööstuskartulite hinnad püsivad peagu ühel kõrgusel. Söögikartulite hinnad k. a. on veidi langenud võrreldes sügiseste hindadega, seevastu on tööstuskartulihinnad kõvenenud.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 27. II 39 noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

Söögikartul raudteejaamades kr. 3.00—3.10 kv.

Tööstuskartul piiritusvabrikuis 13—16 s. tärklise-kg ehk kr. 2.70—3.20 kv.

Tendents püsiv.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. andis Peipsi kalastus õige rahuldavaid latikasaake, kuna kohasaak kujunes nõrgaks.

Sisevetes ja saarte rannikvetes suurenes järjest haugisaak.

Pärnu lahe kalasaak oli üldiselt nõrk, ainult meretinti oli toodangus veidi suuremal kogusel.

Sõltuvalt kalatoodangus esinevast muudatusest arenes värske kala väljavedu: esikohal asus latikas, siis haug ja kolmandaks alles koha.

Nädala kestel veeti välja värsket kala 41 670 kg, sellest koha 7550 kg, haugi 12 400 kg, latikat 19 820 kg ja ahvenat 1900 kg.

Koha veeti välja Poola 2250 kg, Rootsi 3350 kg, Saksa 1200 kg, Soome 300 kg, Šveitsi 250 kg ja Tšehho-Slovakkiasse 200 kg. Koha, peamiselt Peipsi päritoluga, Pärnu la-

hest tuli ainult 300 kg. Rannikul maksus I valiku koha 60—70 s. kg.

Haugi veeti Poola 9350 kg, Inglisse 3000 kg ja Rootsi 50 kg. Latikat ja ahvenat — peamiselt Soome.

Siseturu-kalakaubanduses valitses elav tegevus latika- ja ahvenamüügil. Latikas vastavalt suurusele ja mihusele 15—45 s. kg., kuid nädala algul esines müügil ka nõrgemat (külmmumud) latikat hinnaga 20—25 s. kg.

Rannikul maksti eksportlatika, kg-st 20—21 senti.

Ahvena müügihinnad 20—45 s. kg. Pariima valiku haugist nõuti kuni 60 s. kg.

Meretinti keskmisel kogusel, müügihind 35—45 s. kg. Pärnu rannikul maksti kalureile 25 s. kg. Teiste tavaliste kalasortide müügihinnad endised, nõudmine nende järele nõrk.

Räimekaubandus. Kaubavähesuse tõttu vaikne tegevus. Tallinna turule tuli mõnesid väiksemaid koguseid räimi Paldiskist, müügihind 30—35 s. kg. Paldiski rannavete räimi oli müügil ka Tartus — 30—33 s. kg. Narva turul kohaliku lahe räimi müüdi 25 s. kg. Narva-Jõesuus maksti kalureile 18 s. kg.

Kilusaak kujunes veidi nõrgemaks e. n-st, kuid Tallinna turg oli siiski igapäev varustatud värske kiluga keskmiselt 3000 kg päevas. Müügihind 28—35 s. kg.

Turski rohkesti. Madala hinna tõttu nõudmine väga elav. Terve kala viisi müüdi turska 10—12, lõigatult 12—15 s. kg. Laupäeval Tallinna turule müügiletoodud suuremal kogusel ca 10 000 kg turska ei suudetud siiski realiseerida kõiki tavalise hinnaga (10 s. kg). Turu lõpul tuli alandada hinda 7 s-le, viimased kogused müügi koguni 5 sendiga kg.

Suitsukalakaubanduses valitses võrdlemisi elav tegevus suitsukilu ja -tursa müügil. Suitsukilu 4—6 s. kümme tk., suitsutursk 25—30 s. kg. Ka suitsulatikale ja -ahvenale oli rohkesti nõudmist, müügihind

100—120 s. kg. Teiste suitsukalasortide järele nõudmine väike, sest müügihinnad püstivad kõrged. Suitsuangerjas 3—4,50 kr. kg, lõhi 6—12 kr. kg, siig 1,50—2,50 kr. kg.

Soolakalakaubanduses, värske tursa ja kilu rohkuse tõttu valitses nõrgem tegevus.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinn 25. II	Tartu 25. II	Narva 24. II
Mereforell, värske	180—250	—	—
Jõeforell, "	180—200	—	—
Angerjas, "	250—340	—	—
Koha, I valik, "	80—100	80—85	70—80
Koha, II valik, "	70—80	80	—
Siig, "	60—100	70—80	—
Haug, "	35—60	40—50	35—40
Latikas, "	20—45	15—40	20—40
Ahven, mere, "	30—45	—	—
Ahven, järve, "	20—35	7—30	15—35
Säinas, "	—	20—25	—
Särg, "	20—25	10—15	—
Vimb, "	35—40	—	—
Kiisk, "	15—20	10—15	—
Luts, "	35—50	25—30	—
Räim, "	30—35	30—33	25
Kilu, "	33—32	35	—
Tursk, "	7—15	14—15	15
Meretint, "	35—45	38—40	—

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 38, 1933.	20/11—	13/11—	o/o	Jabruar		English Nomenclature see No. 38, 1933.	20/11—	13/11—	o/o	Jabruar	
	26/11	19/11		1939	1938		1939	1939		1939	1938
	1939	1939									
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas						Börsikom. notee-					
ringute järgi (kr. kv)											
1. Rukis	16,50	16,50	0	16,50	16,00	79. Lambaliha, esim. veer.	75	65	+5,4	75	75
2. Niu	22,50	22,50	0	22,50	21,25	80. " tag.	80	75	+6,7	80	81
3. Oder, sõõda	16,50	16,50	0	16,50	17,00	81. Searav, sulatamata	95	95	0	110	115
4. Kaer	12,50	12,50	0	12,50	14,50	82. " sulatatud	180	180	0	130	140
5. Rukkijahu	18,07	18,07	0	18,37	17,03	83. Loomarav, sulatamata	85	85	0	65	65
6. Rukkipüü	26,75	26,75	0	26,50	26,19	84. " sulatatud	85	85	0	85	80
7. Nisupüü (kõrgem sort)	42,00	42,00	0	41,25	43,00	85. Heeringad	60	60	0	60	55
8. Kartulid, sõõgi	3,13 ³⁾	3,13 ³⁾	0	—	—	85-a Eesti erivalik	—	—	—	—	—
9. " tõõstuse	2,90	2,90	0	—	2,18	86. Rõimed, värsked	85	33	+6,1	23	32
10. Kartulitärklis	28,00	28,00	0	28,00	24,00	87. Kiltud, värsked	30	30	0	45	—
11. Junat, Sveitsi (kg)	1,20	1,20	0	1,25	1,25	88. Ristikhein	6,1	6,1	0	6,1	6,4
12. Tainevõl (kg)	0,72	0,72	0	0,72	0,83	89. Asahein	4,9	4,9	0	4,9	4,9
13. Suhkur	46,60	46,13	+1,0	45,63	45,16	90. Põletispund, kase (m ³)	880	880	0	880	845
14. Sool	2,60	2,60	0	2,60	2,38	91. " männi "	590	590	0	590	569
15. Riis, Burma II	46,50	46,50	0	46,50	47,00	92. Petrooleum (lt)	16	16	0	16	16
16. Tee, or. Pek., Tsellon (kg)	5,80	5,80	0	5,80	5,78	PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
17. Kohv, Rio, Santos "	2,98	2,98	0	2,98	2,98	Rukis — (kr. kv.)	—	—	—	—	16,77
18. Kakao, Hollandi "	2,10	2,10	0	2,10	2,10	93. Hamburg (La Plata)	—	—	—	—	10,86
19. Heering., S. Matties (tunn)	44,50	44,50	0	44,50	54,53	94. Chicago	6,87	6,87	0	7,38	10,86
20. " Mattius	46,00	46,00	0	46,00	54,98	95. Winnipeg	6,55	6,54	+0,1	6,56	11,38
21. Palgid, kuusk, määnd (thm)	15,50	15,50	0	15,50	18,25	Nisu — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
22. Paberipuu (rm)	8,50	8,50	0	8,50	10,50	96. Hamburg (Manitoba I)	—	—	—	—	23,03
23. Saet. mat., määnd u/s (thm)	33,50	33,50	0	33,25	33,88	97. Liverpool	8,88	9,11	-2,5	9,38	15,22
24. Talliskivid (1000 tk.)	47,00	47,00	0	47,00	—	98. Chicago	9,69	9,60	+0,9	9,85	12,65
25. Sillikaatkivid (1000 tk.)	40,00	40,00	0	40,00	42,00	99. Winnipeg	8,84	8,87	-0,4	8,89	16,73
26. Põltsant (tunn 170 kg ⁴⁾)	5,85	5,85	0	5,85	5,85	Mais — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
27. Taem. paberkot. (170 kg ⁴⁾)	5,15	5,15	0	5,15	5,15	100. Chicago	7,50	7,40	+1,4	7,97	8,66
28. Lubi	2,20 ⁵⁾	2,20 ⁵⁾	0	2,20 ⁵⁾	2,20 ⁵⁾	Piim lahtiselt Tallinn (sent. lt.)	—	—	—	—	—
29. Taankvalge (kg)	0,42	0,42	0	0,42	0,56	101. I v. piimakapulstele	12,5	12,5	0	13	18
30. Ooker (kg)	0,22	0,22	0	0,22	0,23	102. I v. piimatõõstustele	11,5	11,5	0	12	12
31. Värnits	59,00	59,00	0	59,00	64,50	103. II v. piimakapulstele	10,6	10,6	0	11	11
32. Linaseeme, õli tootmiseks	—	—	0	—	—	104. II v. piimatõõstustele	9,6	9,6	0	10	10
33. Oikooigid, linaseemne	13,88	13,88	0	14,53	14,75	Võl. (sent. kg)	—	—	—	—	—
34. Nisukliid	10,00	10,00	0	10,75	12,00	105. Tallinn	174	182	-4,4	176	165
35. Superfosfaat, 18-20%	—	—	0	—	—	106. Kindustatud hind	190	190	0	190	190
36. Kaalitsool, 40%	—	—	0	—	—	Londonis.					
37. Põstoriit, eesti	—	—	0	—	—	107. Taani	251	261	-3,8	252	236
38. Nitrososka	—	—	0	—	—	108. Eesti	—	—	—	—	—
39. Raud, sordi	21,50	21,50	0	21,50	22,00	109. Läti	—	—	—	—	—
40. Teras, vedru	32,00	32,00	0	32,00	32,00	110. Leedu	—	224	—	222	206
41. Ingliseina	465,00	465,00	0	465,00	472,50	111. U-Meremaa	—	219	—	219	198
42. Seatina	42,50	42,50	0	42,50	51,00	Manchesteris.					
43. Vasikplekk, punane	210,00	210,00	0	210,00	225,00	112. Taani	256	264	-3,4	256	239
44. " valge	180,00	180,00	0	180,00	195,00	113. Eesti	226	232	-2,6	226	209
45. Tsinkplekk	77,50	77,50	0	77,50	77,50	114. Läti	226	232	-2,6	227	209
46. Fuuillarite, bjäs (mtr)	0,57	0,57	0	0,57	0,57	115. Soome	233	239	-2,6	242	222
47. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,50	2,50	0	2,50	2,48	116. Rootsi	233	239	-2,6	242	222
48. " ameer. n. I. s.	2,75	2,75	0	2,75	2,75	117. Kopenhaagenis — Taani	207	217	-4,6	205	190
49. Paber, rotatsioononi	23,20	23,20	0	23,20	23,20	Peekon. (sent. kg)	—	—	—	—	—
50. Kivistisi, auru	2,90	2,90	0	2,85	3,15	118. Tallinn 60 — 72 kg I s.	90 ⁶⁾	90 ⁶⁾	0	88	87
51. sepa	3,50	3,50	0	3,50	3,65	119. " { 55,5—59,5 "	85 ⁶⁾	85 ⁶⁾	0	88	82
52. Põlevkivi, 1-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,90	120. " { 72,5—75,0 "	81 ⁶⁾	81 ⁶⁾	0	79	78
53. Turvas	1,00	1,00	0	1,00	1,00	121. Taani	178	178	0	174	172
54. Põlevkiviõli	6,70	6,70	0	6,70	6,75	122. Eesti	164	164	0	155	158
55. Kütteõli, o/u. "E. Kiviõli"	6,75	6,75	0	6,75	6,75	123. Läti	—	—	—	—	183
56. Kivitõrv	18,25	18,25	0	18,25	19,00	124. Leedu	164	164	0	155	158
57. Nafta	12,25	12,25	0	12,31	14,25	125. Rootsi	171	171	0	166	166
58. Petrooleum	14,50	14,50	0	14,50	15,50	126. Iiri	182	182	0	176	175
59. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,31	127. Poola	164	164	0	156	153
59. " Kiviõli "Estolin"*) (lt)	0,38	0,38	0	0,38	0,32	Londonis (kõrgem not.)					
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (sent. kg.)											
60. Rukkijahu (kotiivilisi)	18,4	18,4	0	18,4	17,5	121. Taani	178	178	0	174	172
61. Sepikujahu (kotiivilisi)	26,5	26,5	0	26,5	27,5	122. Eesti	164	164	0	155	158
62. Manna	50	50	0	50	50	123. Läti	—	—	—	—	183
63. Kartulijahu	30	30	0	30	30	124. Leedu	164	164	0	155	158
64. Kartulid	5,2	5,2	0	5,0	4,2	125. Rootsi	171	171	0	166	166
65. Suhkur	47	47	0	47	47	126. Iiri	182	182	0	176	175
66. Sool	5	5	0	5	5	127. Poola	164	164	0	156	153
67. Piim, lt. II valik lahtine	13	13	0	13	13	Lina — Võru-Peisari.					
68. Lauavõli	205	205	0	205	205	128. Ristna (R)	—	—	—	139	114
69. Kõõgivi	190	190	0	190	190	129. Hoffsdreiband (HD)	—	—	—	129	105
70. Koor, rõõsak (liiter)	110	110	0	110	110	130. Dreiband (D)	—	—	—	120	98
71. hapu	110	110	0	110	110	131. Ordin-dreiband (OD)	—	—	—	111	87
72. Kanamunad (paar)	16	17	-5,9	18	18	132. L.-ordin-dreib. (LOD)	—	—	—	102	76
73. Sealiha, keeduliha	85	85	0	85	95	133. Takuprakk (E)	—	—	—	93	69
74. " praehiha	100	100	0	99	110	Mujal Eestis.					
75. Loomaliha, supliha	70	70	0	70	65	134. Ristna (R)	—	—	—	139	112
76. " praehiha	90	90	0	90	80	135. Hoffsdreiband (HD)	—	—	—	124	103
77. Vasikaliha, esim. veer.	60	60	0	69	70	136. Dreiband (D)	—	—	—	115	94
78. " tag.	70	70	0	76	85	137. Ordin-dreiband (OD)	—	—	—	106	85
						138. L.-ordin-dreib. (LOD)	—	—	—	97	76
						139. Takuprakk (E)	—	—	—	88	67

1) fr. Rakvere; 2) ühes teedemaksuga; 3) 27.II-5./III; 4) 20.II-26.II; 5) fr. Tamsalu; 6) Virumaa raudteejaamas.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LÄTI. Lubjahindade ühtlustamine. — *Standardisation of Lime Prices.*

Riigi toetusel asutatud a/s Kalkris algatusel on käimas läbirääkimised kõigi läti lub-

jatootjate vahel, mille eesmärgiks on saavutada ühtlasi lubjahindu kogu Läti kohta.

Läti reisibüroo osakond Londonis. — *Branch of Latvian Travel Agency in London.*

Riias teatatakse, et Läti reisibüroo Celtrans on astunud ühendusse Soome reisibürooga Londonis ning et nimetatud ettevõtte võt-

vat enda kätte reisijate liikluse propageerimise Läti, asutades seks osakonna nime all „The Latvian Travel Bureau“.

Mootorliikluse suurenemine Lätis. — *Increase in Latvian Motor Traffic.*

Läti teedeministeeriumi andmeil oli Lätis 1. I 39 3399 sõiduautot, 2946 veoautot, 342 autobust ja 3357 mootorratast. Seega toodi 1938. a. jooksul juurde 570 sõiduautot, 261

veoautot, 27 autobust ja 737 mootorratast. Autobuseliinidel on liiklus suurenenud ligi 33%.

Kliiringliikluse ümberkorraldamine Lätis.

Rearrangement of Clearing System in Latvia.

Lätis toimunud riiklike asutiste ümberkorraldamise tagajärjel on likvideeritud Rahaministeeriumi Kompensatsioonibüroo, mille kompetentsi kuulusid kliiringmaksetega seosesolevad küsimused. Alates 15. II s. a. võttis selle büroo ülesanded üle Läti Pank

(Latvijas Banka), nende seas ka Eesti-Läti vahelisi kliiringlepepeist tulenevad ülesanded. Edasine kirjavahetus kaubanduslike maksete asjus tuleks seepärast adresseerida otseselt Läti Pangale Riias.

Läti suu- ja sõrataudivaba. — *Latvia Free from Foot and Mouth Disease.*

Läti veterinaardepartemangu teatel on loomade suu- ja sõratõbi Lätist lõplikult ka-

dunud ning alates 21. II s. a. on kogu Läti territoorium vaba nimetatud taudist.

LEEDU.

Leedu viljasaak. — *Lithuanian Crops.*

Leedu statistika keskbüroo poolt avaldati hiljuti andmeid Leedu 1938. a. viljasaagi kohta:

	tn.	Otra	tn.
Nisu	251 284		274 019
Rukist	623 729	Kaera	420 000

Segateravilja	148 000	Kartuleid	2 118 231
Herneid	50 747	Suhkrupuuti	1 173 553
Seaherneid	50 747	Ristikheinaseemn.	1 162 644
Linaseemneid	24 493		

Heinasaak oli 1 118 984 tn ja teraviljasaak oli 1937. a. võrreldes 6,37% suurem.

Leedu või ja munade eksport. — *Lithuanian Butter and Egg Exports.*

Pienocentras'e ühing eksportis k. a. algusest kuni veebr. keskpaigani 783 919 kg võid 686 054 kg vastu m. a. Pealeselle ekspor-

diti veel samal ajavahemikul 318 900 kanamuna.

Maaparandustööd Leedus. — *Soil Improvement in Lithuania.*

Leedu Põllutöministeeriumi maaparandustööde osakonna direktor andis hiljuti aja-

kirjanduse esindajatele ülevaate m. a. teostatud maaparandustöist. Need tööd maksu-

sid 1938. a. 3 064 000 lit. Sellest summast tasuti põllumeeste poolt 863 000 lit., kuna ülejäänud jäi riigi kanda. 80 200 töötunniga kaevati 1418,3 km kraavi ja visati välja 2 594 600 m³ mulda. Kuivatati ligi 25 658

ha põllu-, heina- ja karjamaad, mis kuulus eraomanikele või riigile. 1939. a. on nähtud ette väga laiaulatuslik maaparanduskava.

Klaipeda sadama osatähtsus Leedu väliskaubanduses.

Importance of Klaipeda Harbour in Lithuanian Foreign Trade.

Leedu statistika keskbüroo poolt avaldati andmeid Leedu 1938. a. välja- ja sisseveo kohta Klaipeda sadama kaudu. Järgnevad andmed näitavad kujukalt selle sadama tähtsust leedu väliskaubandusele.

Leedu eksport 1938. a. tõusis koguselt 540 000 tn-le, millest 401 000 tn ehk 74,85% läks Klaipeda sadama kaudu. Väärtuselt ulatus väljavedu 239,2 milj. litile, sellest eks-

porditi Klaipeda sadama kaudu 179,3 milj. lit. eest kaupu, s. o. 76,86% kogu väljaveo üldväärtusest.

1938. a. sissevedu ulatus koguselt 847 700 tn-le, sellest imporditi 753 900 tn ehk 86,90% Klaipeda sadama kaudu. 1938. a. sisseveo üldväärtus ulatus 223,7 milj. litile, kusjuures Klaipeda sadama kaudu imporditi kaupu 144,9 milj. lit. eest, s. o. 64,78%.

Loomakasvatuse seisund Leedus. — Cattle Raising in Lithuania.

Leedu statistika keskbüroo andmeil oli Leedus 1938. a. lõpuks: 552 840 hobust (552 670 vastu 1937. a.), 1 182 840 sarvloomaa (1 172 240 vastu 1937. a.), 1 199 470

sigaa (1 192 040 vastu 1937. a.), 619 980 lammas (614 310 vastu 1937. a.), 4 592 720 kana (4 381 170 vastu 1937. a.) ja 258 430 hane (240 070 vastu 1937. a.).

Klaipeda sadam. — Development of Klaipeda Harbour.

Klaipeda sadama tähtsus tõuseb iga aastaga. Järgnevad arvud näitavad Klaipedasse sisse sõitnud laevade arvu ja nende mahtu net. rgt.:

1938	1544 laeva	910 911 net. rgt.
1936	1871 "	788 496 " "
1932	1113 "	519 728 " "
1928	824 "	468 492 " "
1924	694 "	266 777 " "

1938. a. Klaipeda sadamasse sisse sõitnud laevade arv ositus rahvuste järgi:

Saksa	596	Soome	47
Rootsi	287	Eesti	28
Inglise	181	Läti	16
Leedu	154	Dantzig	7
Holland	136	Poola	5
Taani	115	NSVL	5
Norra	73	Kreeka	1

POOLA. Lihakonservide väljavedu Poolast. — Meat Conserve Exports from Poland.

Lihakonservidest eksporditakse Poolast toosisinke, vasika- ja veiselihakonservide ning linnulihakonservide. Veiselihakonservide väljavedu alustati alles m. a. ning aasta lõpuni eksporditi 36 020 tn. Vasikalihha toosides

eksporditi 16 408 tn. 1937. a., 27 553 tn. — 1938. a. Peamiseks turuks oli Inglise, kuid alustati ekspordit ka P.-Am. Ühendriigesse. Linnulihhaeksport näitab langust.

Poola munaekspordi suurenemine. — Increase of Polish Egg Exports.

Poola eksporditud munade kogus oli m. a. ligi 7% suurem kui e. a. Kogu väljaveost läks Inglisele 58%, Saksa — 14%, Itaaliasse — 12%, Šveitsi — 8%, Tšehhoslovakkiasse

— 6%. Mune ekspordivate maade hulgas on Poolal kolmas koht, kuna esimesel ja teisel kohal asuvad Taani ja Holland.

Poola Panga põhikirja muudatus. — *Amendment of Bank of Poland's Statutes.*

Poola Panga nõukogu on võtnud vastu rea muudatusi panga põhikirjas ja esitas need heakskiitmiseks aktsionäride üldkoosolekul 13. II s. a. Peale selle nõuab põhikirja muudatus veel kinnitamist seadusandlikus korras.

Tähtsamad muudatused on järgmised:

Præguse põhikirja järgi peab Poola Panga kattevara olema 30%. Nüüd tahetakse aga minna üle uuele süsteemile, mille järgi pank on kohustatud hoidma kullatagavarad teatavas kindlaksmääratud kõrguses raharingvoolu ja teiste kohemakstavate kohustuste suhtes, millised ulatuvad üle põhikirjas kindlaksmääratud nn. fidutsiaarse emissiooni kontingendi. See protsent on uues kavas määratud kindlaks 40%, kuna katteta, s. o. fidutsiaarse emissiooni, piiriks on määratud 800 milj. zl, mida aga panga nõukogu rahaministri nõusolekul võib suurendada rahaturu vajadusist väljudes kuni 1200 milj. zl.

Sisuliselt tähendab see muudatus, et paberrahaemissiooni (või muid kohustusi) võid

dakse suurendada ligi 1000 milj. zl. Kuna paberraha ringvool panga viimase aruande järgi oli 1348 milj. zl, siis nende arvude võrdlusest näeme, et paberrahaemissiooni võidakse suurendada ligi 75%, ilma et oleks vaja suurendada kattevara kogust.

Teisist muudatusist võiks veel märkida:

Pank võib anda laene väärtpaberite kindlustusel 300 milj. zl piirini, diskonteerida riigikassapileteid kuna 400 milj. zl ja omandada enda arvel protsentpabereid, milliseid noteeritakse kodumaisil börsidel, kuni 200 milj. zl. Protsendita laenu riigikassale suurendatakse kuni 150 milj. zl (senini 100 milj. zl). Panga tagavarakapitalist kirjutatakse maha kahjud, milliseid pank on saanud selle kapitali mahutamisel ja tagavarakapitali väheneb 89 milj. zl-lt 75 milj. zl-le. Panga poolt 1931—1933 põllumajandusele ja investeerimiseks antud laenud muudetakse protsendiliseks ja amortiseeritavaks riigikassa laenuks. Riigikassa saab osa panga kasudest pärast 6% dividendi väljamaksmist (senini 3%).

Poola-P.-Am. Ühendriige vaheline kaubandus. — *Polish-U.S.A. Trade.*

Poola-P.-Am. Ühendriige vahelise kaubanduse passiviteet Poolale suurenes m. a. märksa võrreldes e. a.-ga. Kuna Ühendriige kaupade sissevedu Poola tõusis 149,1 milj. zl-lt 158,4 milj. zl-le, langes poola kaupade eksport Ühendriigesse 100,9 milj. zl-lt 62,9

milj. zl-le. Kauabavahetusbilansi parandamiseks on kaalumisel poola konservide, tekstiiltoodete, keraamikakaupade, klaasi, mööbli, käsitöökaupade ja mõningate põllumajandussaaduste ekspordi suurendamine Ühendriigesse.

Poola-NSVL-u kaubandusleping. — *Polish-U.S.S.R. Trade Agreement.*

19. II s. a. kirjutati alla Poola-NSVL-u vahelisele kaubanduskokkuleppele ja kliiringlepele. Nende lepete tõttu arvatakse Poola-NSVL-u vahelist kaubandust märksa suurenevat. Poola müüks NSVL-u kivisütt, raua-

tooteid, tsinkplekki, tekstiiltooteid, nahku ja viskoosi, kuna NSVL-st toodaks Poola: puuvilla, tubakat, karusnahku, asbesti, grafiiti ja muid kaupu.

Oma maa villa kasutamise soodustamine Poolas.

Promoting in Use of Home Produced Wool in Poland.

Oma maa villa tarvituse edendamiseks on Poola villatööstused kohustatud kasutama oma maa villa teatud vahekorras välismaalt toodava villaga. Kuna see korraldus ei osutunud küllalaseks, töötati välja uus. Selle kohaselt lubatakse välismaist villa importida

ainult neil, kes on ostnud kodumaist villa ning kindlas vahekorras nende ostudega. Ühtlasi on võetud tarvitusele abinõusid, et kodumaised villaostud oleksid reaalsed ja mitte spekulatiivsed.

TAANI. Taani-Leedu kaubanduskokkulepe. — *Danish-Lithuanian Trade Agreement.*

Taani välisministeeriumi teatel uuendati 31. I 1939. a. Taani-Leedu kaubavahetuskokkulepe 9. II 38, tehes selles mõningaid muudatusi. Kokkulepe näeb ette tasakaa-lustatud kaubavahetust ca 3 milj. väärtuses.

Tähtsamad taani kaubad, millede ekspordi Leetu võimaldab uus kokkulepe, on tsement, pöögipuust võitünnilauad ja põhjad,

masinarihmad, hobuserauanaelad, verealbumiin, põllutöömashinad ja tööriistad, piimatalitustehased ja seadised ning mitmesugused tööstusmasinad.

Kaubad, milliseid Taani ostab Leedust, kuuluvad valuutakorralduse nn. seotud nimestikku.

P.-AM. ÜHENDRIIGID.

P.-Am. Ühendriige sealihakspordi tõus. — *Increase of U.S.A. Pork Exports.*

Sigade arvu tõusule vastavalt suurenes m. a. ka sealihha väljaveedu P.-Am. Ühendriigest ja nimelt võrreldes e. a-ga 63,2 milj. lb-lt 95,6 milj. lb-le, searasva väljaveedu 136,8

lb-lt 204,6 lb-le. Samal ajal on aga jäänud püsima seasinkide, olattikkide ja peki sissevedu Ühendriigesse, eriti kindlaks osutus toosisinkide turg.

ARGENTIINA.

Argentiina väliskaubandus 1938. a.

Argentine Foreign Trade in 1938. a.

Sissevedu Argentiinasse, kuhu müüakse ka mõningaid eesti kaupu, nagu seemnekartul, püsis m. a. üldsummas enam-vähem e. a. tasemel, üksikute kaubaliikide alal oli siiski muudatusi. Suurema osatähtsusega Argentiina sisseveos on tekstiiltooted, masinad ja sõidukid, kütteained. Neist vähenes tekstiiltoodete sissevedu ca 11%, kuna masinate ja sõidukite sissevedu suurenes ca 31% ja kütteainete sissevedu — 4%. Äärmiselt suurt tagasiminekut näitas aga m. a. Argentiina väljaveedu, nimelt 39,4% võrreldes e. a-ga. Seetõttu näitab 1938. a. väliskaubandusbilanss tunduvalt passiviteeti e. a. suure aktiiviteedi asemel. Peagu kogu ekspordi tagasimineku on tingitud nisu-, maisi- ja linaseemnemüükide vähenemisest. Argentiina nisu müüdi välismaile 1937. a. 3887 tuh. tn, 1938

— 1940 tuh. tn; maisi 1937. a. — 9087 tuh. tn, 1938 — 2642 tuh. tn; linaseemneid 1937 — 1802 tuh. tn, 1938 — 1265 tuh. tn.

Argentiina sisseveos üksikuist riigest on endiselt esikohal sissevedu Inglisest, 1937. a. 18,9% kogu Argentiina sisseveost, 1938. a. — 18,3%. Teisel kohal on P.-Am. Ühendriigid 1937. a. 16,4%, 1938. a. — 17,6%. Kolmandale kohale on jäänud Saksa, 1937. a. 110%, 1938. a. — 10,6%. Inglise on endiselt esikohal ka Argentiina kaupade tarvitajana, 1937. a. 29,1%. Argentiina väljaveost, 1938. a. — 31,8%. Teisele kohale Argentiina kaupade ostjate hulgas on asunud aga Saksa, kes m. a. oli alles viiendal kohal, kuna teisel, kolmandal ja neljandal kohal olid P.-Am. Ühendriigid, Belgia ja Holland.